

תאריך עדכון : 04/2018

ליקוטי מוהר"ן בין אכסיס טנציאליזם למיסטיקה

מס' הקורס : 30021/01

המרצה : ד"ר צ. קויפמן

סוג הקורס : הרצאה

שנת הלימודים : תשע"ט

סמסטר : א

היקף שעות : 1 ש"ש

אתר הקורס באינטרנט:

א. **מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):**

הקורס יעסוק בתורתו של ר' נחמן מברסלב כפי שהיא משתקפת (בעיקר) בתורתיו שבספר ליקוטי מוהר"ן. תוך עיון טקסטואלי ואינטר-טקסטואלי בתורות אלו נעמוד על מספר נושאים מרכזיים בהגותו של ר' נחמן ובמחקר על אודות חסידות ברסלב: מעמדו של הצדיק, יחסו של ר' נחמן להשכלה ולשאלות של אמונה וספק, תפיסת השפה והפרשנות של ר' נחמן, מרכזיותם של הסיפור והניגון במשנתו, שאלת המשיחיות ועוד. זאת תוך מיקום הגותו של ר' נחמן בין הציר האישי-קיומי ובין זה המיסטי.

1) היכרות עם דמותו של ר' נחמן מברסלב וסוגיות יסוד בהגותו.

2) היכרות עם גישות שונות במחקר בנוגע לסוגיות מרכזיות.

3) רכישת כלים הרמנויטיים לעיון בתורות ר' נחמן.

ב. **תוכן הקורס:** (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

שיטות הוראה: הרצאה, קריאה וניתוח טקסטים, דיון בכיתה

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1-2	מבוא לימוד ושכחה	(חובה) יוסף וייס, <u>מחקרים בחסידות ברסלב</u> , ערך וההדיר מנדל פייקאז', ירושלים תשל"ה, עמ' 87-95 (פרק 6- חסידות של מיסטיקה וחסידות של אמונה)

<p><u>(חובה)</u> אברהם יצחק גרין, <u>בעל היסורים: פרשת חיייו של ר' נחמן מברסלב</u>, תרגם ברוך שראל, תל אביב 1979, עמ' 69-95 (פרק 2- נסיעתו של רבי נחמן לארץ ישראל)</p>		
<p>Ada Rapoport, 'God and Zaddik as the Two Focal Points of Hasidic Worship', <u>History of Religions</u> 18 (4) (1979), pp. 296-325 (<u>חובה</u>)</p> <p>יוסף וייס, <u>מחקרים בחסידות ברסלב</u>, ערך וההדיר מנדל פייקאז', ירושלים תשל"ה, עמ' 5-60 (פרקים 1, 2)</p> <p><u>(חובה)</u> אברהם יצחק גרין, <u>בעל היסורים: פרשת חיייו של ר' נחמן מברסלב</u>, תרגם ברוך שראל, תל אביב 1979, עמ' 96-130 (פרק 3- מחלוקת וצמיחה)</p>	<p>ר' נחמן והמחלוקת</p>	<p>3-4</p>
<p>Moshe Idel, 'Conceptualizations of Music in Jewish Mysticism', Lawrence E. Sullivan (ed.), <u>Enchanting Powers: Music in the World's Religion</u>, Cambridge Mass. 1997, pp. 159-188</p> <p><u>(חובה)</u> מיכאל פישביין, "מחול לצדיקים": תורת הריקוד אצל רבי נחמן מברסלב, עמנואל אטקס ואחרים (עורכים), <u>במעגלי חסידים: קובץ מחקרים לזכרו של פרופסור מרדכי וילנסקי</u>, ירושלים תש"ס, עמ' 335-349</p> <p>צבי מרק, <u>מיסטיקה ושיגעון ביצירת ר' נחמן מברסלב</u>, ירושלים תשס"ד, עמ' 175-223 (פרק ז- ייחוד: רמז, ניצוץ וניגון)</p>	<p>ניגון ומחול</p>	<p>5-6</p>
<p><u>(חובה)</u> יוסף וייס, <u>מחקרים בחסידות ברסלב</u>, ערך וההדיר מנדל פייקאז', ירושלים תשל"ה, עמ' 150-171 (פרק 9- עיונים בתפיסתו העצמית)</p> <p><u>(חובה)</u> מנדל פייקאז', <u>חסידות ברסלב: פרקים בחיי מחוללה ובכתביה</u>, ירושלים תשנ"ו, עמ' 56-82 (פרק 3- המפנה בדרך הבעתו של ר"ן)</p> <p>יואב אלשטיין, <u>פעמי בת מלך- חקרי תוכן וצורה בסיפורו הראשון של ר' נחמן מברסלב</u>, רמת גן תשמ"ד</p> <p><u>(חובה)</u> צבי מרק, <u>כל סיפורי רבי נחמן מברסלב: המעשיות, הסיפורים הסודיים, החלומות והחזיונות</u>, ירושלים תשע"ד, עמ' 25-30, 34-37, 61-71</p>	<p>בין תורות לסיפורים</p>	<p>7-8</p>
<p>רוני בר-לב, "העיקר הוא האמונה"-מושג האמונה במשנתו של <u>רבי נחמן מברסלב</u>, דיסרטציה, רמת גן תשע"ד</p> <p>S. Magid, 'Associative Midrash, Reflections on a Hermeneutical Theory in Likkutei Moharan', idem (ed), <u>God's Voice from the Void, Old and New Studies in Bratslav Hasidism</u>, Albany 2002, pp. 15-66</p> <p><u>(חובה)</u> צבי מרק, <u>מיסטיקה ושיגעון ביצירת ר' נחמן מברסלב</u>, ירושלים תשס"ד, עמ' 357-388 (פרק יב- 'מעשה ממלך עניו') רבקה ש"ץ-אופנהיימר, <u>החסידות כמיסטיקה- יסודות</u></p>	<p>ה'בחינות'- הרמנויטיקה ותיאולוגיה</p>	<p>9</p>

<p>קוויאטיסטיים במחשבה החסידית במאה הי"ח, ירושלים תשכ"ח, עמ' 21-40 (פרקים א, ב, ג)</p>		
<p><u>(חובה)</u> מנדל פייקאז', <u>חסידות ברסלב: פרקים בחיי מחוללה ובכתביה</u>, ירושלים תשנ"ו, עמ' 21-55 (פרק 2- פרשת אומן)</p> <p>יוסף וייס, <u>מחקרים בחסידות ברסלב</u>, ערך וההדיר מנדל פייקאז', ירושלים תשל"ה, עמ' 109-149 (פרק 8 –'הקושיה')</p> <p>Shaul Magid, 'Through the Void: The Absence of God in R. Nahman of Bratzlav's Likkutei MoHaRan', <u>Harvard Theological Review</u> 88 (1995), pp. 495-519</p> <p>מרדכי פכטר, 'לסוגיית האמונה והכפירה במשנת ר' נחמן מברסלב', <u>דעת</u> 45 (תש"ס), עמ' 134-105</p> <p><u>(חובה)</u> לאה אורנט, 'על המשמעות הפילוסופית של החלל הפנוי והספקות הנובעים ממנו ב"ליקוטי מוהר"ן', <u>דעת</u> 71 (תשע"א), עמ' 75-91</p>	<p>השכלה אמונה וספק</p>	<p>10-11</p>
<p>אברהם יצחק גרין, <u>בעל היסורים: פרשת חיינו של ר' נחמן מברסלב</u>, תרגום ברוך שראל, תל אביב 1979, עמ' 176-211 (פרק 5- מאמצים משיחיים)</p> <p><u>(חובה)</u> צבי מרק, <u>מגילת סתרים: החזון המשיחי הסודי של ר' נחמן מברסלב</u>, רמת-גן תשס"ו, 103-52</p>	<p>משיחיות וגאולה</p>	<p>12</p>
<p>Yakov Travis, 'Adorning the Souls of the Dead, Rabbi Nahman of Bratslav and Tikkun Ha-Neshamot', Shaul Magid, <u>God's Voice from the Void: Old and New Studies in Bratslav Hasidism</u>, New York 2002, pp. 155-192 (<u>חובה</u>)</p>	<p>תיקון הנשמות</p>	<p>13</p>
<p>י' ליבס, 'התיקון הכללי של ר' נחמן מברסלב ויחסו לשבתאות', <u>סוד האמונה השבתאית: קובץ מאמרים</u>, ירושלים תשנ"ה, 261-238</p> <p>ציפי קויפמן, "הבעש"ט של ר' נחמן- פרק בהבניית דמות האב", <u>קבלה</u> לו (תשע"ז), עמ' 157-191</p>	<p>ר' נחמן על מות הבעש"ט</p>	<p>14</p>
	<p>סיכום</p>	

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות: נוכחות, השתתפות פעילה, מבחן

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): 100% מבחן

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

קריאת החובה לעיל בטבלה.

בבליוגרפיה נוספת (רשות):

- 1) משה אידל, החסידות- בין אקסטזה למאגיה, תרגם עזן ידין, ירושלים ותל אביב תשס"א
- 2) רחל אליאור, חירות על הלוחות, תל אביב תש"ס
- 3) דוד ביאל, ארוס והיהודים, תרגמה כרמית גיא, תל אביב תשנ"ה
- 4) אלון גושן, 'ארץ ישראל בהגותו של רבי נחמן מברסלב', אביעזר רביצקי (עורך), ארץ ישראל בהגות היהודית בעת החדשה, ירושלים תשנ"ח, עמ' 276-300
- 5) יורם יעקבסון, תורתה של החסידות, תל אביב תשמ"ו
- 6) יהודה ליבס, 'החידוש של ר' נחמן מברסלב', דעת 45 (תש"ס), עמ' 91-103
- 7) צבי מרק, התגלות ותיקון בכתביו הגלויים והסודיים של ר' נחמן מברסלב, ירושלים תשע"א
- 8) גרשם שלום, "דבקות" או "התקשרות אינטימית" עם אלהים בראשית החסידות (הלכה ומעשה)', השלב האחרון: מחקרי החסידות של גרשם שלום, בעריכת דוד אסף ואסתר ליבס, ירושלים תשס"ט, עמ' 237-258, עמ' 242-253
- 9) גרשם שלום, פרקי יסוד בהבנת הקבלה וסמליה, תרגם יוסף בן שלמה, ירושלים תשל"ו,
- 10) יונתן שתיל, פסיכולוג בישיבת ברסלב, מיסטיקה יהודית- הלכה למעשה, תל אביב 1993
- 11) Shaul Magid (ed.) God's Voice from the Void: Old and New Studies in Bratslav Hasidism. Albany: 2002.